

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901.

8.

Csütörtök.

XX. évfolyam 62. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Janosó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasáb a petütsorért, vagy annak helyéért 10 fillér
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

A kiegyezés Ausztriában.

(M-d) Mig minálunk hangosak az utczák a jelöltek programbeszédeiktől, addig az osztrák államfiaknak is fő a feje, hogy miként hozzák tető alá, legalább a törvényszerű tiz esztendőre a kiegyezést, s az avval összefüggő, monarchikus szempontból államéletünkbe vágó kérdéseket.

Épen ezért érthető, hogy Körber osztrák miniszter elnöknek legutóbbi találkozása Rátóton Széll Kálmánnal bőven tárgyalta a sajtóban. Hiszen egyszerűen lehetetlennek tekintik úgy — nálunk, mint Ausztriában, hogy a két államférfi nem váltott volna szót a függőben lévő nagytentőségu kérdésekről, melyek közt a nálunk csupán a kölcsönösség föltételezésével, Ausztriában csupán császári rendelettel életbeléptetett kiegyezési törvényjavaslatok állanak előtérben. Ha olvassuk a Körber látogatása alkalmából írt osztrák hírlapi fejtegetéseket, ezeknek lényege a következőkben foglalható össze: Körber osztrák miniszterelnökre az őszszel összeülő reichsráthban nehéz feladatok várnak, mert a lezajlott tartománygyűlések azt mutatják, hogy Ausztriában a mélységes nemzeti ellentételek egész nagyságukban fennmaradtak. A lefolyt reichsrathi ülészakban sikerült helyreállítani egy nemét a fegyverszünetnek, de az osztrák kormány ez alkalommal a leghatalmasabb ütő kártyát, az ezer millió koronás beruházásokra vonatkozó javaslatot kijátszotta.

Ezzel tehát már nem rendelkezik, mert hasonló javaslattal a dolog természete szerint csak egyszer lehet előállni. Mivel vegye rá tehát dr. Körber a reichsrath pártjait, hogy ne csak egymással újból hajba ne kapjanak, de Magyarországgal az előző kormány által megállapított s tényleg életbe is léptetett kiegyezési javaslatokat is megszavazzák? Valóban nehéz lesz ilyesmire rávenni az osztrák pártokat, melyek lapjaikban és gyűléseikben évek óta meg nem szüntek hangoztatni, hogy ez a kiegyezés merőben elfogadhatatlan. Az egyedüli mód az osztrák felfogás szerint — a kiegyezés elfogadtatására s a Körber-kormány politikai állásának fentartására az volna, ha sikerülne a kiegyezési javaslatokon oly változásokat kieszközölni Ausztria előnyére, melyek lehetővé tennék, hogy azok is, a kik — talán jobb meggyőződésük ellenére — eddig torkuk szakadtából hirdették e javaslatok elfogadhatatlanságát, most már becsülettel megszavazhassák azokat. Más szóval: Ausztria újból, most már vagy ötödször

újból szeretné kezdeni az alkudozást s Magyarország anyagi áldozatai árán szeretnék megjavítani a politikát tulzók által megrontott osztrák parlamenti helyzetet s megerősíteni a Körber-kormány állását. Nem valószínű, hogy ily irányu puhatolódzás volt Körber rátóti látogatásának ezélya. Bizonyos azonban, hogy Széll Kálmán újabb emgedményekre s általában újabb alkudozásokra hajlandónak nem mutatkozott. A közös vámterület ellenzői e nélkül is egyre szaporodnak az országban.

Magyarországot nyomasztó megterhelésekbe belevinni csupán azért, hogy az osztrák kormány állása megszilárdíttassék s a már undorító osztrák belzavarok valamennyire lecsöndesíttessenek egyszerűen politikai végzetes hiba volna.

Már pedig a Széll-kormány nem szokása sem botlani, sem hibázni, erélylyel bírván a jogtalan követelések visszatartására, minden conciliáns politikája mellett, a mellyel úgy kifelé, mint befele az osztatlan bizalmat megnyerte. Svaviter in modo, forte in re, ez a politikai kormányzat észszerű alapelve, s ennek az elvnek szolgálatától soha egy pillanatra sem tántorodott el a Széll-kabinet.

Gróf Apponyi Albert és a pozsonyi mandatum. A pozsonyi volt nemzeti párt vezetői Szilágyi Dezső temetése napján a temetés miatt Budapesten lévő és este a szabadelvű pártkörben időző gróf Apponyi Alberttel telefon utján érintkezésbe léptek és forma szerint megkérdezték, hogy vajon gróf Apponyi Albert hajlandó volna-e Pozsony I. kerületének mandatumát elvállalni? Gróf Apponyi Albert erre az uraknak a leghatározottabban kijelentette, hogy ő, bármennyire megtisztelő legyen is rá nézve a pozsonyi választók bizalma, semmi esetre sem lép fel Pozsonyban. Gróf Apponyi Albert ezt az elhatározását azzal indokolta, hogy jászberényi választóinak nagy hála van kötelezve s az ő mandatumukat akarja megtartani.

Társadalmi betegségeink.

Irta: Szántó Károly.

II.

A ki csak addig takarózik, mig takarója elől, arról a társadalom elmondja, hogy „magának élő” „nem társadalmi ember.” A ki pedig anyagi erején túlköltokezik, „szóárakat”, „dinum”, „dinum” — okát rendez, azt, mig anyagi ereje és hitelképessége kibírja — megéneklik s elhalmazzák a magyar nyelvészetben léte: hető mindenfajta tetszetős hizelgésekkel, sőt — hiúságának hizlalásul — akárhányszor meg is újságolják. S ha a társadalom ily módon kiaknázza „a jó czimbora” könnyelműségét, aztán eldobja magától, mintegy kiesavart citromot, vagy letapossa, mintegy haszontalan fergot . . .
Ez ötödik bününk!

Mindig a pillanatnyi hatás alatt állunk s nem a messzire menő komoly és gyökeres munkában keressük az emberek és társadalomértékének miőségét és mélységét, hanem a belső értékkel nem bíró csillogásban, melynek fényénél nem csak szemünk, hanem eszünk is eltéveszti azt az utat, melyen haladni az emberi erőnyek legszebbikéhez tartozik . . .

Ez hatodik bününk!

Sokszor a legtisztességesebb emberek tétlen botlásaiból tökét faragunk, csak hogy ez által bününk nagyságát takargassuk. Szidjuk, kárhoztatjuk és elitéljük az enyhébb hibákat, hogy magunkat az ártatlanság színezetében tüntessük fel . . .

Ez hetedik bününk!

A családok életébe is kezd olyan szellem behatolni, mely a gyermekek életét csirájában már megmötelyezi. A nevelés első és leghatalmasabb fundamentumát csak az anya képes a gyermekbe oltani. De fájdalom, ma már — tisztelot a kivételnek — olyan irányban fejlesztik ezt, hogy a 6-8 éves gyermeknek az életéről egyéb fogalma sincs a cicomáskodásnál.

A beecetetés által tétlenségre szoktatott gyermek testilleg, lelkiileg csatnyul s már zsenge korában annyira megszokja a különböző élvezeteket, hogy mire felnött, előtte minden közömbös és semmi sem kedves.

A vallásos érzület fejlesztése is hasonló könnyelműségben részesül. S ezek által a gyermek lelke megtelik elérhetetlen vágyakkal, a mely később — végeredményében elvezeti a ifjút, azon utvesztőhöz a minek a neve „Öngyilkosság.”

Ez legnagyobb bününk!

A végtelenségig felsorolhatók azon hibákat, melyek társadalmunk minden rétegében állandó tanját ütöttek. De hát minek számolassuk lelkiismeretünk gyengeségét? hiszen számlánk terhére már is sokat jegyeztünk!!

Tanügy.

Igazgatói zárójelentés a kézdívásárhelyi m. kir. állami fiu- és leányiskolák 1900-001. isk. lai évi multjáról.

Irta: M. Székely János.

III.

Áttérve iskolánk beléletére, jelzem, hogy tanítótestületünk nagy gondot fordított a hazafias, vallásos és erkölcsös nevelésre, e fegyelmezés mikéntjére, a módszer javítására, sőt az önképzésre is.

A hazaszeretet felkeltésére, erősítése és fejlesztése szempontjából iskolai ünnepeleket rendeztünk nov. 19-én, néhai nemes lelki Erzsébet királynéknak emlékére, márcz. 15-én, ápril 11-én és junius 8-án. A programmot mindig úgy állítottuk össze, a beszédet úgy szerkesztettük, hogy a tanulók zsengo, de fogékony lelke a magyar nemzet s édes hazánk szeretetének tüztől lángoljon.

A vallásos és erkölcsös nevelés érdekében azon kívül, hogy napi munkánkat imával kezdtük és azzal végeztük, tanítványainkat vasárnaponként templomba vezettük, s mikor a nagy hídgy miatt ezt nem tehattük az iskolahelyiségben gyermekisteni tiszteletet rendeztünk. Elismerést és köszönetet nyilvánított Tamási Imre, rk. plébános és hitoktató úrnak, Czirmai Zoltán ref. s. pap és Nagy Gerő ref. kántor uraknak, hogy a vallásosság és hitélet fejlesztése érdekében a gyermekisteni tisztelettel járó fáradságot, nem kimélték s a gyermekisteni tisztelet magartartását lehetővé tették.

A rend és fegyelmezés érdekében szabályokat alkottunk s kir. Tanfelügyelő ur megerősítése után

minden tanterem falára kifüggesztettük, hogy már az iskolában szokják a gyermek a törvények megtartásához s később a nagy társadalomban legyen törvénytisztelő. Komoly fegyelmi eset egész évben egy fordult elő, a midőn egy tanuló tanítójával szemben tanusított tiszteletlen és megbotránkozató kifejezései miatt a testületnek kellett megbüntetni.

A módszerek javítása tekintetében elfogadtuk az I. osztályban az olvasás és írás tanítása czéljából a Czukrasz Róza Phonomimikai módszerét s örömmel jelentem, hogy az elért siker felülmúlja a legvérmesebb reményt, is. Tüzetesen megvitatuk a helyes írás tanításának módszerét, s elhatároztuk, hogy a szeptemberi első ülésre a paralel osztályok tanítói készítsenek az eljárást, a tananyagot és a beosztást feltüntető javaslatot s így újabb vitatárgyat fogja képezni e kérdés. A szépirás tanításának ügye is sokat foglalkoztatta tanítótestületünket. A testület határozata értelmében jövőre a Kerekes József, kecskeméti tanító szerkesztette „Népiskolai írka“-kot fogjuk használni. Kimondottuk határozatilag, hogy a fokozatosság elvének inkább megfeleljék, hogy az I. l. osztályban a horgolás, a II-dikban a kötés taníttassék s ezt, már a lefolyt évben gyakorlatilag meg is valósítottuk. Az emberbaráti szeretet felkeltése és ápolása érdekében a vakok gyámlátása czéljából gyűjtést rendeztünk 8 K. 54 fillért gyűjtöttek a tanulók.

Az egész évre szóló tananyagbeosztást, az órarendeket a maga idejében elkészítettük, a tanmeneti naplót óráról-órara vezettük, a tanítói és ifjusági könyvtár használatára szabályzatot készítettünk s azt megerősítés végett a kir. Tanfelügyelő úrnak előterjesztettük; 6 pedagógiai művet megbiráltunk, s a testület havi ülésein ismertettük.

Megállapodtunk a jövő iskolai évi kézikönyvekre nézve s határozatilag kimondtuk, hogy a meglevő kézi könyveket nem kívánjuk megváltoztatni, de az V. VI. osztályban a magyar nyelvtan kézi könyvéül az Almási János írta „Magyar Nyelvyakorló“-t fogjuk használni. Ez osztályok számára ugyan is eddig alkalmas kézikönyv nem volt.

Tisztelettel kérem, méltóztassék jelentősemet tudomásul venni.

M. Székely János.

Petőfi-ünnepély a kászoni fürdőn.

Kézdivásárhely, aug. 5.

Tisztelt Szerkesztő ur!

A kászoni jakabfalvi fürdőn tartott Petőfi ünnepélyről óhajtom b. lapja olvasói röviden értesíteni.

TÁRGZA.

Petőfi emlékezete.

A kászoni fürdőn aug. 4-én tartott Petőfi ünnepélyen elmondotta Dr. Balogh Vendel.

Megilletődéssel érintem e serleget s emelem magasra, azon halhatatlan emlékü férfi tisztelére, ki 52 év előtt a fehéregyházi csatásokon, a magyar szabadságharc egyik nehéz tusájában halált megvető elszántsággal küzdött a zsarnokság ellen, kit azon szerencsétlen kimeneteli csata után emberi szem élve nem látott és a ki ha illésként tüzes szekéren az égbe nem ragadtatott:

Ott esett el a harc mezején,
Ott folyt ki az ifjú vér szívéből,
S ajkának vég szava zendületét.
Ott nyerte el az aczéli zőreg...
S ott hagyták őt összetiporva,

hogy látnoki lelkének sejtelmével meg irt jóslata be teljesedjék.

Látom a esőrében kardot tartó Turul madarat az elhuoyt hősök hamvai fölött égnek meredő emlékek oszlop tetején kirterjesztett szárnyaival nyugat felé fordulva, mintha a bérczenen túl keresné a kunság róna táját, mely őt szülte, a délibábot, a puszták szép tündér leányát és az őz Dunát, melynek keblét annyiszor reposit meg hajó futása s duló fergeteg, s a melynek mentében a kislak állott.

Uratlan bérczek madara hirdesd az enyészett halma fölött a halhatatlanságát és a letiport szabadság lo

A megelőző évek gyakorlatához és hagyományához híven, eme kies fekvésű fürdőn időző vendégek az idén is megkivánták ünnepelni a lánglelkű költő 1849 jul. 31-én a ségesvári csatában történt eleste évfordulóját.

Az ünnepély napja, az évfordulót követő vasárnapra vagyis augusztus 4-kére tüzetett, a mint ez. b. lapjában előre jelezve volt.

Magam szerencsés volam az ünnepélyen mint idő közönkint felránduló k.-vásárhelyi vendég jelenlenni s ismervé a mult években lefolyt ünnepélyeket is örömmel jelenthetem ki, hogy bár az idén nem volt oly nagy a tudományos pályán működő fürdővendégek száma, de a műsor kivitelében hátra maradás nem történt.

Bartalis József tanárjelölt megnyitó beszédét közbejött akadály miatt nem élvezhetjük ugyan de annál többet győződködünk a Szőke Pista pompás zenekara kísérete mellett elénekelt Himnus, Szózat és a Petőfi féle népdal egyveleg összhangzó áriáiban, valamint a hatásosan előadott női- és férfi szavalkatokban. Hatalmas tapsokra ragadt mindnyájunkat a fürdő egyrégi és állandó vendégének. Szilágyi Sámuel urnak szavalkata. Az erős testalkatu, de látó képességétől szom ideg sorvadás miatt megfosztott férfiú, kit magyaros őszinteségéért és romlatlan jó szívéért és kedélyéért, nemesak a fürdőn hanem itt K.-vásárhelyen s általában a belső székely vármegyékben őszinte szeretettel és becsüléssel vesznék körül nagyszámú barátai és tisztelői, a legnagyobb készséggel vállalkozott az általa igen kedvelt emlékünnepély rendezésében való részvételle. Mondhatni, hogy az idei ünnepély sikere az ő lelkes biztatása, akaratereje és közreműködésének köszönhető.

A közebeden, az ünnepélyre egy kissé megkésve érkezett Kászoni altiza körjegyzői karral együtt 50 en vettünk részt, a serleg beszédet ezuttal Dr. Balogh Vendel ügyvéd tartotta, ékes szavakban méltatva nemzetünk első költőjét a szabadság, szerelem, hazafiság, emberiség és a természet nagy dalnokát. A lelkes felkőszöntő nagy hatást gyakorolt a jelenlévőkre, kik a zenekar rázendítése mellett a Szózatot fel állva harsogtatták. Az ünnepély további folyamán a közreműködőknek mondtak köszönetet a lelkesült toastirozók. Szilágyi Sámuel ur azon figyelemre méltó indítványt tette, hogy a Himnusz hallhatatlan költőjének, Kölesy Ferencznek ép úgy mint a Szózat írójának Vörösmarty Mihálynak, nemzeti köz adakozás útján szobor emeltessek a haza szívében, Budapesten s egy ily irányul mozgalom megindítására a nemzet jelenleg elő nagy-

nyomott szó diadalát, mely a koporsóból kitör és egóker. Repülj amérhetetlen légür fényes zonában, jelképezve őt, kinek vándor felhő alakjában átöltözött lelke annyiszor szállott a hon fölött nyugattól, keletig sőt ten esendesen készitve dörgedelmes méhében a villámokat haragvó Isten égő nyilait.

Köszöntsd őh Turul az arany kalással ékes rónaságot, melynek fölötté longó délibáb enyelegve üz tündér játékokat, a pusztát melyet ő így üdvözölt:

Pusztá, pusztá, te vagy a szabadság képe,
És szabadság te vagy lelke Isten-éga
Szabadság, Istenem még csak ezért élek
Csak ezért, hogy egykor haljak érted én meg
Siromnál, ha érted onthatom véremet,
Még fogom áldani átkos életemet!

Az ötven évig jeltelenül állott sir fölött nem csak a szabadság jelképét a kardot hordó Turul madarat látjuk — ott vannak a virág koszorúk, ott van bizonyára az a halálos vérvirág is. mi a költő szívéből fakadott. Ezek a szerelem jelképei — Kedves virágok, titeket a föld jóságának nevezett a költő ki a jóságot a lélek virágának mondta ki anya sirjára virágot ültetett s rájuk harmat nem is kellett mert könnyeivel öntözé, ki arra tanított:

Szeresd a virágot és ne féltsd szívedet,
Mert ki ezt szereti rossz ember nem lehet.

Oh ti kedves virágok illatok árjával szálljatok szét a haza földjén, hirdessétek szerelmi dalainak örök szépségét.

Ember úgy szeretni nem tudott mint ő, vagy ha tudott, amaz örök rejtéljű érzésnek oly bűbajos és mégis oly keresetlen nyelven, oly végtelen

költője Jókai Mór kéressék fel a kászoni fürdőn időző Petőfi ünnepélyt rendező bizottság által. Az indítvány lelkes éljenzéssel fogadtatott s fogadatba vétele iránt az intézkedések megis tétettek.

Még csak azt említem meg, hogy a türdő köz kedveltségben álló jelenlegi tulajdonosa Helley János volt országgyűlési képviselő ur, ki családjával együtt a fürdőn tartozkodik s ki az ünnepély rendezésében tevékenyen közreműködött, a közebeden részt vevőket saját termetű, hegyaljai borával tisztelte meg s így a Petőfi emlékére készített bilikombá az idén önthettünk, részegítő lánghullámú bort mely keserűet és but marta lékul a felejtés örvényébe hord

V—i.

Fürdői élet Kovásznán.

— aug. 5.

Pár éve, hogy nem láttam Kovásznán — fürdőidény idején. Természetes tehát, hogy vágytam látni, vágytam élvezni vizét, levog jét, régi ismerőseim vendégszeretetét. Szóval: ki akartam tapasztalni, hogy aztán ki is szerkeszthessem ebbe a székely ujságba.

Leirok tehát mindent úgy, a mint láttam és tapasztaltam s még attól sem félek, hogy ha betelik rajtam az a közmondás, hogy „Szólj igazat, betörök a fejed.“ Mert az első a közérdek.

Kezdem a vasuti állomástól odavezető uton. Hát biz ez meglehetősen rossz, sőt némely helyen egyenesen komisz. Sziklakövek moredeznak az utból az égnék. Minden bűntét eszébe juttatja az embernek, ki rajta Kovásznába bekocsikázni kénytelen. A faluban sem sokkal különb az ut. Ez tehát még a régi. Javulás nincsen rajta. Van-e kilátás egy jobb és rövidebb utra?

De talán maga az öreg Pokolsár sem a régi. Mintha láthatatlan esatornákon bevezetett patakviz gyengítette volna meg a víz őseréjét. Aztán minő fura egy intézkedés, hogy azt a jótékony iszapot csak azok a fürdőzők használhatják, a kik délelőtt 9 óráig fürdőnek a Pokolsárban. Minő méltánytalanság ez a nap többi nagyobb részében fürdeni akarókkal szemben? Talán kevés az iszap és takarózkodnia kell vele a bérli urnak?

A kis „Pokolsár“-ban meg miért oly gyér és ingatag a padlózás, hogy fürdés után örvendnie kell az embernek, hogy nem törte ki legalább is a nagy lábujját?

A vajnafalvi fürdőző közönségnek kevés a panasza a fürdő ellen. De már a kitűnő „Horgász“-

izzó szenvedélyvel és oly galamb szelidséggel mint ő kifejezést adni nem tudott.

Oh, szerelem, te végtelen óceán
Melynek határát még nem látta senki,
Ott álsz Te, óriások óriása,
Mesés nagyságban. Hogyha nyugoszol

Meglátja széles tükrődben magát
A határtalan meny minden csillaga
S ha háborogsz, felszíneden csatáznak
Az alvi ágnak minden szörnyei.

Mindenható erő vagy szerelem!
Mindenható vagy, angyalá az embert,
Az angyalt ördöggé, az ördögöt
Emberé könnyen átváltoztatod.

A porladó hősök sirja fölött a folyondárral átkarolt gránit szirt-oszlop talán a költő hazaszeretetére emlékezett.

Mint egy világító torony emelkedik ki ama nagy és nehéz idők tenger viharában a költő határtalan haza szeretete s besugározza az elborult honfiúi szíveket.

Olyan volt az ő élete, mint a napsugár, mely feljött hajnalkor s a nélkül, hogy a megoszlás gyengítette volna, erejét, szétárasztotta világát minden felé és átmelegített minden kebelt. És eltűnt az alkonyat egy szomorú órájában, miként eltűnik a napsugár a violaszínű bérczek árnya mögé. Bűbajos szava fényes lelkének aransugarai azonban ma is fulünkben csongenek, ma is vilárossággal és melegséggel töltik el kebleinket!

Tied vagyok, tied hazám
E szív, e lélek.
Kit szeretnék, ha tégedet
Nem szeretnék?

viz tekintetében itt is elkélne, t. fürdőigazgatóság, egy kis jóindulatu intézkedés. Más fürdőben a közönség díjtalanul élvezheti a borvizeket s ez csak így méltányos, mert a gyógydíjat stb. ezek fejében fizeti a vendég. Itt azonban ez is másként van. Ha sorsod Vajnafalván élvezni a fürdő áldásait: Horgászért hiába küldesz a forráshoz, csak főnn Kovásznán, a bérlő urnál kapsz — jó pénzért.

A sétaterek — szépen fejlődtek pár év alatt. Elég jól is gondozzák. Bizonyos rendet csinálni azonban itt sem ártana némely tekintetben, kivált zene idején. A t. hölgyeselődek úgy elfoglalják a padokat, hogy a fürdővendégek állhatnak járhatnak — de le alig ülhetnek.

A zene is reformra szorul Kovásznán. Micsoda zene az, hogy öt percig tart a játék s rá következik legalább is egy toronybeli félórásig tartó szünet (Tetszik tudni: a toronybeli óra sokkal nagyobb a zsebóránál; makkora lehet tehát a fürdő, ugy tudom, jó drágán fizetett zenekar félórás szünete?) E megjegyzésem, azonban nem szól a vajnafalvi fürdőben teendőjét lelkiismeretesen végző ott helybeli zenekarra.

A vendéglők némelyikére is reáforne egy kis reform. Most nem nevezem meg hogy melyikben van erre nagyobb szükség. Azt azonban el kell mondanom, hogy van vendéglő, a hol pedig sokan étkeznek, a melyben a vendég zsebtét szeretik melegen, az ételeket pedig fölhozzák hidegen s a meleg kemenczében készülő finom almás tészta két-három pinczér kezén bűvész-módra átváltozik 2—3 napos czukrász-maradék tisztává s így, ha nem vagy törzsvendég, éhesen kell eltávoznod a kertből, akár rárn, a vendéglőből. Jó szerencse még, ha van jó barátod és ismerőrsöd, a kinek vendégszeretete megment attól, hogy az esti vonathoz éhes gyomorral döcögtesse ki jó Tóth uram fiákerje.

De talán ennyi elég is lesz a panaszokból. Igérem, hogy esetleg máskor még ennél is többet írok. Különlegességek, visszasságok mindig szoktak fürdő helyeken lenni, s ez alól természetesen Kovászna sem lehet kivétel. De a bajokat, a hiányokat csak úgy lehet megszüntetni, ha azokat nem leplezgetjük, hanem őszintén feltárjuk. A mit itt elpanaszoltam, azoknak nagyrészen könnyű szerrel segíthet a t. fürdő igazgatóság. Tegye meg hát e sok drága kincsesel megáldott székely fürdő érdekében, hogy a felsorolt bajok mielőbb orvosolva legyenek.

Végül Kovásznának egy speciálítására hívom föl a fürdőző közönség figyelmét. Ez egy házi ipari műhely. Egy intelligens ember készít benne a reggeli órákban az öt meglátogató fürdővendégek részére emlékül, nagyon elmés szerkezetű, önműködő-

gyufatartókat és csinos botokat. Ez utóbbiból legutóbb egy derék fővárosi paedagogus is rendelt magának egyet, mert — mint mondá — mióta a híres és hírhedt Tóth Béla uram kimondotta az „Üsd vissza!” jelszót, azóta a fővárosban a leghumánusabb paedagogusnak sem lehet járnia bot nélkül. Hogy kinél készülnek ezek a speciálítások, ezuttal nem árulom el, hadd törjék rajta a fejüket, esős időben a fürdő vendégek, kiknek különben jó fürdőzést kíván egy

Turista.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyi miniszter kézdívasárhelyi Benkő Ernő, nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot kinevezte ugyanoda aljegyzővé. Gratulálunk.

— **Tanügyi kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Selmezy Erzsébet szászfalvi róm. kath. népisk. tanítónőt és Krippendorfer Alajos okl. tanítót a gyalári, Pál Dénest a kajántói, Vincze Istvánt a kalotaszentkirályi áll. iskolához kinevezte rendes tanítókká.

— **Fejérvári Géza báró jubileuma.** Ország-szerte készülődnek augusztus tizenötödikének, Fejérvári Géza báró honvédelmi miniszter felszázados katonai szolgálatra évfordulójának méltó megünneplésére. Az ünnepségek főnyomója kétségtelenül az, hogy a honvédelmi miniszteriumot és a honvédség tisztikarának küldöttségét József főherczeg fogja eljé vezetni. Erre nézve a felségcsásarnak napal ezelőtt már intézkedett is. Ő kőszönti a minisztert a tábornoki kar, a honvédelmi miniszterium tisztviselői kara és a honvédszerecsen tiszti küldöttségeinek élén. A katonai tisztelgés után a különféle polgári hetóságok, köztörvényhatóságok bizottságok deputációi következnek. A küldöttségek fogadtatása a honvédelmi minisztérium nagytermében lesz, a melyet erre az alkalomra nagyszerűen feldíszítettek. A jubilánsnak, a honvédség tenyleges tisztikara művészi emlékkönyvvel kedveskedik. Az album mintegy háromezer fényképet tartalmaz: a honvédség mostani tényleges állományának egész tisztikarát.

— **Esküvő.** Pál András géplakatos f. hó 3-án vezette oltárhoz kézdívasárhelyi ö. v. Farkas Lajosné leányát: Máriát Kézdívasárhelyen. Az egyházi esketést a menyasszógy nagybátyja: Solyom Géza, gelencei plebános végezte.

— **Egy derék kereskedő halála.** Werzár Mór, brassói tekintélyes kereskedő, f. hó 4-én 50

éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése aug. 6-án délután történt meg nagy részvét mellett.

— **Becsapott a villám** Kézdívasárhelyen f. hó 6-án, Derzsi József adóhivatali irnoknak az az ujtót, a „Paplanos“-féle házban levő lakásának nyári konyhájába. Az épület fedelzetén a szarufát két helyen is meghasogatva, a ház oldalán egy vasgerezbye által vezetve a nyitott ablakon beszaladt a konyhába s az ott jeenvoltak közül Derzsinek 10 éves Béla nevű fiát és Ilona nevű 3 éves leánykáját a földhöz verte. A fiu jobb czombján, a leányka hasán, balesipőjén és balczombján szenvedett égési sebeket, de mindketten életben maradtak, súlyosabb következmények nélkül. A többi jelenvoltage egy kis szédülés és ijedségen kívül semmi baj sem érte.

— **Térzene.** Jövő vasárnap délelőtti isteni tisztelet után a kézdívasárhelyi tűzoltó-zenekar térézzenót rendez a főtéren.

— **Névváltoztatás.** Kézdívasárhelyi Ples ek András, kolozsvári 21-ik ezredbeli honvéd altiszt családi nevét belügyminiszteri engedéllyel „Balog“-ra változtatta át.

— **Villámcsapás.** Aug. 3-án este óriási zivatar dult Szentkatolán. A villám többször lecsapott Nyáguj András házára is érte egy villámcsapás, végigfutott az épület oldalán, a tornácra s az ennek egyik oszlopához odakötött kutyát agyonajította.

— **Ostromállapotok Kolozsvárt.** A múlt héten Kolozsvárt két rendőr megölte Gödri Jenő honvéd őrmestert, Gödri sepsiszentgyörgyi polgármester öcsesét és súlyosan összevagdalták ez eset felett megbotránkozott Székely Károly mészárosmestert. E miatt a polgárság a rendőrségre nagyon felháborodott s egy része valóságos lázadást idézett elő. Deák Pál főkapitány és Szabó József alkaptány házat valóságos ostrom alá fogták, összes ablakait bezúrták s az ablakokon behatolván a butorokat darabokra törték. A városi fogházban, dologházban levő foglyokat kiszabadították s ezek segítségével óriási botrányokat idéztek elő, fölakarták gyujtani a nyári színházat, megstromolták a városházat s a rendőröket halálra keresték. A városi képviselőlet rendkívüli ülésben tárgyalta az ügyet a távirati jelentést tett a belügyminiszterhez. Ennek intézkedése folytán Deák Pál főkapitányt Polcz Rezső ügyvéddel helyettesítették, a rendőröket elvonták a szolgálatból s csendőrökkel és katonákkal helyettesítették; a városban állandóan katonák őrködnek a rend felett, melynek érdekében elrendelték, hogy este 8 órakor a vendéglőket be kell zárni a magánlakások kapuit este 8-tól reggel 7-ig zárva kell tartani s az utcákon nem szabad csoportosulni. A lázadók közül nagyon sokat letartóztattak.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A kézdívasárhelyi önk. tűzoltóegyesület jul. 22-ikén tartott nyári mulatságán befolyt. Felülfizetések közül: Simon Oszkar és Turóczy Béla ivén 27 K. 70 f. Jánovits Sándor és Nagy József ivén 41 K. Kovács Ferenc és Grájzing Vilmos ivén 26 K. 50 f. Tóth József és Borsai József ivén 19 K. 50 f. Ifj. Bokor Gyula és Molnár József ivén 18 K. 90 f. a pénztárnál 96 K. 50 f. összesen 230 K. 10 f. jegyekből 124 K. 52 f. Összes bevétel 354 K. 62 f. melyből kiadás 127 K. 39 f. tiszta jövedelem 227 K. 23 f. Mivel az összes felülfizetéseket tér szűke miatt nem közölhetjük, az 1 koronán felülieket a következőkben nyugtatványozzuk; Nagy Ferencné szeszgyárosné 20 K. Ifj. Kupán József, Dr. Török Andor, Kisegítő Takarékpénztár, K. Csicsár József 10—10 K. Dr. Sinkovits Ottó, Csicsár Pál 5—5 K. Dr. Csoboth Simon honv. min. titkár (Budapest.) Spitz Béla (Brassó) Nagy Károly igazgató, 4—4 K. Hassák Vidor igazgató 3 K. 80 f. Molnár Józsiás orsz. képviselő 3 K. Róvész Cyrill házfényök 2 K. 80 f. Klein és Fia (Bpest) Kovács Bálint, Gyeyer Lajos (Bpest) Ifj. Nagy Ferencné, Fejér Károly kereskedő, Hamar Zoltán, Fejér Lukács fiai, Id. Tóth István, Welareiter György, Ifj. Jancsó Mózes nyomdatulajdonos, Tóth Lajos, 2—2 K. Nagy Gerő 1 K. 60 f. Dávid János 1 K. 20 f. Wertán Vencsel, Jancsó Géza, J. Gy. Nagy Gyula, Grosz József, Török Sámuel, Ifj. Szöcs Bálint, Pitroff Lajos, Bándi István, Veres Sándor, Turóczy László, Nagy S. Pál, Kovács János, Benkő Gyula, Diénes Kálmán, Zajzon Lázár, Dézsi Bálint, Székely János pap, Nagy István, özv. Bertalan Izsákné, özv. Fekete Andrásné, Balázs Márton, Ifj. Török Sámuel.

Ki volt, aki Erdélynek az anyaországgal való unióját legforróbban óhajtottó, ki volt, ki legtöbbet kesergett a fölött, hogy „egy nemzetnek két országa van s hogy e két országos nemzet a magyar s hogy ez utódok szétropesztették a szent levelet, mit diadalmas őseink irának szívük vérebe mártván kardjukat?

Ő volt, ki a nagy magyar Alföldön született s Erdély bérczei közt nyugszik. A nagy költő születése és sirja sarkpontjai azon arany kapcsolnak, melylyel a két ország elválaszthatatlanul össze kötett, mely együtvé tartozandóságunknak örök szűkségét nemesek életében hirdette, hanem halálával is megpecsételte.

Es midőn mi, kik a kies Kászon gyógyerejű áldásos főkutját Petőfi-forrásnak elnevezve itten üdülünk és a megelőző évek hagyományaihoz hiven az idén is megünnepelni kívántuk a nagy nap évfordulóját, töltünk bort a billikomba, részegítő, lánghullámu bort, mely keservet és bút martaléku a felejtés örvényébe hord. Igyunk az ő tiszteletére készített serlegből áldomást!

Kiért ürítem e pohárt, ki mondja meg? Nemzetünknek első költőjéért, a szerelemnek, szabadságnak, hazafiságnak emberiségnek és természetnek nagy dalnokáért, megteremtőjéért ama bú-bájós szépségű nyelvnek, melyet előtte talán senki sem beszélt, — a csaták hősovért, a bölcsészért, a természet vadvirágáért, a szabadság mártírjáért, a kiskőrösi mészáros fia: Petőfi Sándor emlékéért ürítem! Éljen!!!

Szent egyház keblem belseje
Oltára képed,
Te állj, s ha kell e templomot
Ledöntöm érted.

Lelkében hordja, a magyar történelem korszak alkotó alapjait s eseményét, azokat a jelen nemzedéknek fel tárja, lelkesítőleg vagy gunyolólag, dicsérelleg, vagy fedőleg, kiki magából, mint vulkán az égő köveket, mely lesújt vagy fölemel, de elleállhatatlan erővel ragad.

*Ha nem születtem volna is magyarnak
E néphez állanék ezennel én
Mert elhagytott, mert a legelhagyottabb
Minden népek közt e föld kerékén!

Fő! nemzetem, föl, jussanak eszedbe
Világ hódító híres őseid,
Egy ezredév tekint le reánk itélő szemmel
▲ titlálót egész Rákóczyig.

Haj! mi ő mult, hacsak félakkorák
Leunénk is, mint voltak a dicső nagyapák:
Elfogja nyelni árnyékunk a porba,
És vérbe fullt ellenség táborát!

A szabadság örök lámpájának nevezi ő a költőt és valóban találólag, mert költőműveit a szabadság örök lámpái maradnak míg a nagy dunának tükrén egy honfi szem pihen s magyar lakik a parton s e hazának csak egy romlatlan gyermeke lesz.

Megragadó valósággal nyilvánul előttünk az a tény, hogy a nagyszellemek gyakran még halálukban is azon elvek igazságát akarják megpecsételni, melyekért életükben küzdöttek.

4.

Szabó Géza, Benkő Lajos, Györbiri Gábor, Nagy Mihály Sándor, Zsilinszki, Bartha Gyula, László Zoltán, Kovács Sándor, Kovács Ferencz gyógyszer. Séra Imre, Trattner Márton szemlélsz, Szabó Gyula pénztáros, Györbiri Géza, Blatt Mihály, Csizsár Imréné, Szabó Dénesné, Molnár Győző p. ü. biztos Csizsár Sámuel, Pánczél Nőé, X. Y. Z., Csengeri Anna, Török Sándor, Balogh János, Kovács János hentes, Dr. Szini Gyula, Vajna Károly, Jancsó Mózes szeszgy. Csutak László, Benkő István, Sáska Antal, Nagy Lajosné, Czibalmos Ferencz 1-1 K. Ugy ezen, mint a többi, itt fel nem sorolható t. felülfizetők fogadják az egyesület nevében kifejezett halás köszönetünket a t. gyűjtőkkel együtt. Kézdí-vásárhely, 1901, jul. 30-án, Ifj. Kupán József r. b. elnök. Nagy Károly főparancsnok, Hamar Zoltán pénztáros.

KÖZGAZDASÁG.

Haltenyésztés.

(Folytatás és vége.)

A dunaföldvári 201 k. holdas nagy tó k. holdan-kint csak 21 kgr. halhúst termelt. Ez a többihez képest egészen kivételes kis mennyiség. De hát az egy régi tó, a mely emberemlékezet óta nem volt leeresztve. A tó ennél fogva részben elmoesarasodott; legfőbb haszonvétele a nádtermelés volt; a silány szemét hal: keszeg, kárász stb. rendkívül elszaporodott venne; a tófenék pedig egészben véve elvadult, kimerült az állandó víztükör alatt. A tavat üzembe vétele előtt mindenekelőtt lecsapolták; 1899/900 télen szárazon állott. Ez bizonyára lényegesen hozzájárult a tófenék felfrissítéséhez, de semmi esetre sem volt elég; hozzájárult még az is, hogy a nádtermelés érdeke ennek a lecsapolásnak az alaposságát is nagyon kérdésessé tette.

Ennek következménye azután az volt, hogy a teli lecsapolás ellenére is kitelelt az árkokban, iszapban a keszeg s a kárász. Ezt igazolta 1900. évi őszi lehalászás, a midőn a pontyok mellett tömördeke fogtak ki ezekből a halakból is. Sajnos, a mennyiségükre uncsenek adataink; de annyi bizonyos, hogy a pontyok rovására ezek gyarapodtak.

Hogy az elért csekély eredmény oka csak ebben keresendő igazolja n. igmándi eredmény. Itt is egy régi nagy tóról van szó. De ez a tó üzembe vétele előtt, elvévén gátja romolva, több éven át szárazon állott s tófenéket legelőnek használták; csak egy kis patak húzódik rejtja keresztül. Itt a talajnak módjában állott tehát alaposan erdőhöz jutni és a szeméthal is kifogyott a vízből 1897 tavaszára állították helyre a tavat 148 hold vízterülettel: beletettek 20.000 drb. olyan egy éves pontyot, a melyből 100 db. nyomott 1 kilógrammot, összesen tehát 2 q. t. A tavat 1898. ősszel lehalászták le s kifogtak összesen 25.688 kgr. halat, melyért az uradalom 29.551 K. 46 f.-t kapott. Ebből azonban ponty volt 12.120 drb. 21.386 kg. súlyban, s csak 4.30 kg. az egyéb hal, nevezetesen csuka s kárász. Ez két nyárnak lövön eredménye, évre hat holdanként 85 kg. hústermés, illetve 99 K. 85 f. jövedelem esik. Ha csak a pontyokat vesszük is figyelembe, akkor is 63 kg. jut egy kat. holdra, tehát háromszor annyit, mint a dunaföldvári tónál, pedig annál a benépesítés határozottan kedvezőbb volt, mert már kifejtett két éves anyaggal történt s csak egy nyárra. A dunaföldvári tónak vad voltát egyébként az is mutatja, hogy ebből a két éves anyagból 15% kallódott el, a mi egészen szokatlan nagy szám, mert pl.: a 6 fsz alatti cikalai tógazdaságban egy szintén régi, de már harmadik éve rendszer üzemben álló 110 kat. holdas nagy tóban a két és három éves halak közül csak 28% volt az őszi lehalászásnál a hiány.

A két példa így egymás mellett érthetően világítja meg minő nagy a különbség a régi elvadult s

a szárazon tartással felfrissített tófenék között. Régi tavaknál megfelelő eredményt csak úgy várhatunk ha azokat előbb alapos lecsapolással s egy-két éven át való szárazon tartással frissítjük.

Legjobbakk természetesen az egészen új tavak, a melyeknél a tófenékké váló talaj termőképessége teljes erőben van. Ez a fenti táblázatból is azonnal szembeötlök. Legnagyobb a hozamuk azoknak a tógazdaságnak, a hol esupa újít van. Ezek között a fokozatos fejlődés tekintetében is kiválik a 4. fsz alatt feltüntetett iharosi tógazdaság. Harmadik évre ugy a vízt.ület, mint a k. holdankint termet hús-mennyiség is megkétszereződött s ez utóbbi a 158 kgot, a táblázatban közölt számok legnagyobbját érte el. Ebben a számban természetesen benne van minden mellékhal is.

Felolós szerkesztő: Vajna Károly.
Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Nyilt-tér.*

Árok Balázs kőműves segéd a „Székelyföld” augusztus 4-iki számának nyiltterében diplomám iránt kérdezősködik.

Nem érette, kinek ön nem egyszer voltam kenyőradója, hanem az általam nagyrabecsült közönség iránti tiszteletből, mely bizalmával nap-nap után mind nagyobb mértékben tisztel meg: kijelentem, hogy a ki diplomám dícsőrd okmányaim iránt érdeklődik az bármikor megtekintheti azokat építési irodámban.

Nagymihály Sándor,
okleveles építési vállalkozó.

* E rovat alatt közlötökért felelősséget nem vállal a Szerk.

HIRDETÉSEK.

Tlkvi szám 2247—901.

Hirdetmény.

A kovásznai kir. járásbíróóság, mint tlkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Háromszék vármegyében bekebelezett Tamásfalva tagosítás következtében a község telekkönyvei az 1869. évi 2579. sz. szabályrendelethez képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. törvényekben szabályozott eljárás, a telekjegyző könyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

E czélból az átalakítási elismun-kalat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1901. szeptember 16-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívattak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új tervezet ellen ne taláni észrevételeiket annál bizonyosabbban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után, a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött

határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okmányokat mutassák fel;

3. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átruházásra az évi 1886. XXIX. t. cz. 15—18. és az 1889. évi XXXVIII t. cz. 5—7. és 9. §-ni értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt élő szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton többé nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedés kedvezményétől is elesnek és

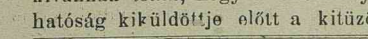
4. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy egyéb megszűnt jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett, a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

Kovácszna, 1901. július hó 29. én

Száva Jakab,
kir. aljárásbíró.

(105. 3—3.)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdí-Vásárhelyt.

Két fiu

jó családból való felvétetik; egyik nyomdász, a másik könyvkötő tanulónak Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában.

A brassói fűszer-, csemege- és szappan kereskedők vasárnapi munkaszünete.

Tisztelettel tudósítjuk ezennel a t. cz. vidéki közönséget, hogy szerződésileg abban állapodtunk meg, hogy folyó évi augusztus 4-től kezdődőleg üzleteinket a

vasárnapokon

zárva tartjuk.

Felkérjük tehát a t. cz. közönségét szükségleteik beszerzését a hétköznapokon eszközölni.

Kiváló tisztelettel:

a brassói fűszer-, csemege- és szappan-kereskedők.

3—3. 107.

Hirdetések

olcsó áron felvétetnek e lap k adó-hivatalában.